

Є.А. Радчук, студентка Херсонського державного університету;
Науковий керівник: Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Херсонського державного університету, доктор юридичних наук, професор **В.М. Стратонов**

ПРОЯВИ МОВНОЇ КСЕНОФОБІЇ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сьогодні серед розмаїття негативних соціально-психологічних явищ, що спостерігаються у нашому молодіжному середовищі, прояви ксенофобії посідають не останнє місце. Адже незважаючи на те, що молодь характеризується як толерантна, мобільна та відкрита до змін категорія суспільства, на жаль, в силу свого психічного розвитку саме вона є більш схильною до крайніх проявів ксенофобії, що можуть проявлятися в активних агресивних діях. Взагалі поняття “ксенофобія” (з грецької “xenos” – чужий та “phobos” – страх, боязнь) розуміють як хворобливий нав’язливий страх перед незнайомими обличчями (медичний аспект) або як ненависть, нетерпимість до будь-чого чужого, незнайомого, іноземного. Такі вчені, як Кроз М.В. та Ратинова Н. А. розглядають це явище як “негативне, емоційно насичене ірраціональне за своєю природою (що маскується псевдорациональним обґрунтуванням) ставлення суб’єкта до певної людської спільності та її окремих представників – “чужинців”, “інакших” тощо”. Тобто це означає, що причинами досліджуваного явища є не сама протидія ситуації (“чужинцям”), а традиційно усталене часом ставлення до неї.

Яскравим прикладом прояву молодіжної ксенофобії є загострення мовного питання в Україні, яке ми спостерігаємо з дня підписання президентом України Закону “Про засади державної мовної політики”, який розширив статус російської мови. Саме з цього моменту українське молодіжне суспільство, як і вся Україна, розділилося на два табори: україномовні громадяни та російськомовні. Незважаючи на контактність, гнучкість, цікавість до нового, інтерес до закордонного, в тому числі і до іноземних мов, все ж таки більшість української молоді виступає за єдину державну мову. Згідно з результатами дослідження соціологічної служби Центру Разумкова та соціологічної групи “Рейтинг” щодо питання про статус мов, то 56,5 % від усієї кількості опитаних висловилися за єдину державну мову - українську, а 37,6 % опитаних готові підтримати варіант, за яким українська та російська – дві державні мови.

Отже, враховуючи гостроту проблеми, для її вирішення пропонуємо: 1) запровадити на базі середніх навчальних закладів проводити круглі столи, позаурочні виховні години з розвитку толерантності серед молоді; 2) розробити та прийняти закон “Про антиксенофобну політику держави”; 3) внести зміни до Закону “Про національні меншини в Україні” щодо визначення їх статусу, статусу їх мови та визначити відповідальність за порушення мовної політики в Україні, враховуючи стандарти ОБСЄ, Ради Європи і Європейського Союзу; 4) здійснювати збір та облік статистичних даних про кількість злочинів на ґрунті мовної нетерпимості та кількість потерпілих від них; 5) скоординувати діяльність вітчизняних правоохоронних органів і громадських організацій, що здійснюють моніторинг прояву мовної

ксенофобії в українському молодіжному середовищі; б) збільшити обсяги соціальної реклами, телепередач, спрямованих на формування правосвідомості громадян щодо запобігання проявам мовної дискримінації серед молоді та дітей; 7) інформувати населення про правові основи запобігання та протидії злочинам, що вчиняються на ґрунті мовної нетерпимості та попередження використання у ЗМІ “мови ворожнечі”; 8) залучати громадські установи, управління у справах сім'ї, молоді та спорту, управління з питань реклами, управління преси та інформації до реалізації діяльності щодо попередження мовної ксенофобії; 9) для оперативного реагування на повідомлення про неправомірні дії працівників міліції, які стосуються порушення мовних прав громадян, розмістити в ЗМІ, на рекламних щитах інформацію про дію телефонів довіри УМВС; 10) продовжувати моніторинг діяльності молоді, яка ґрунтується на формуванні їх мовної політики; 11) забезпечити недопущення мовної дискримінації з боку посадових і службових осіб; 12) створити для координації діяльності державних оргаів щодо протидії мовній ксенофобії спеціальний державний орган, що забезпечив би виконання державних програм, спрямованих на попередження і боротьбу з проявами мовної нетерпимості в молодіжному суспільстві та державі.